

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת וירא

תשפ"ב

גיליון מס' 559

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

השאלה היא הוא - הוא רוצה לתת. הוא כמה להעניק.

ומשכן, גם כשהם ערביים - היחס זהה. כי השאלה היא לא הם. השאלה היא הוא. הוא משתוקק להיטיב ללא שיעור, גבול ומידה. הוא רוצה להוציא את הטוב שלו - החוצה.

4.

ראשית פרשה וחתומתה - כרוכים המה זה בזה. פרשת 'עקידת יצחק' ופרשת הכנסת אורחים - פרשה אחת היא. זוהי משפחה אחת. ולא, לא רק בגלל שאברהם היה צריך לעקוד את עצמו - לא את בנו - בשביל האורחים, שכן מדובר ביום שהוא מיוסר, ואף החמה יצאה מנרתיקה וקופחת על הראש.

בעיקר בגלל שכל אופייה של מצווה זו היא בחינת 'עקידת יצחק'.

הכנסת אורחים פירושה לוותר את על הפרטיות, על הביתיות, שאנשים כה מגנים עליה. מבצרו של אדם הופך לנחלת-הכלל והחממה הפרטית המוגנת שלו - הופכת לפרוצה ומופקרת.

אין ספק, שכדי להכניס אורחים הביתה, האדם צריך לעקוד את 'האני' שלו.

וזהו המבחן האמיתי של האדם - האם הוא נכון לכך בכל לב ומצהיר בלהט 'אברהמי' - "הנני"!

אז מדוע יטרח כל-כך? הלא לכאורה כל העניין נובע מצד מצוות חסד, וכאן אין אלא רק מפני "דרכי שלום" (ראה גיטין סא, א), אז מדוע טורח הוא במסירות בלתי-נלאית שכזו?

התובנה הבאה תיישב את התהייה הראשונה והשנייה גם יחד.

3.

המהלך של אברהם אבינו - אבי מידת החסד, איננו להיטיב לשני כי הוא צריך. הסוגיה איננה מתייחס לשני. היא מתייחסת אך ורק לעצמו. לאברהם, הנותן.

שכן, אברהם מלא ב"אהבת חסד". הוא שופע נתינת בלתי-פוסקת. וכשאין אורחים - הוא יצטער. (רש"י).

אפילו שאין אורחים שצריכים. כי השאלה היא לא הם.

... אתה יכול לשאול את

האורח אם הוא ירצה קפה

מהביל וכמה כפיות סוכר

הוא שם בקפה - והוא מיד

נייד בראש לשלילה. כאומר:

"לא צריך. אל תטרח". אבל

בסתר-הלב, הוא רוצה גם

רוצה. פשוט לא נעים לו..

שתיים סוכר, אחד קפה

אלומות-אור בלתי-ידועות חמצוות

הכנסת אורחים של אברהם אבינו

1.

לשונות של חרדל. עוגות. חמאה וחלב. תפריט כה עשיר ומגוון היה שם באוהלו של אבינו אברהם.

וכל-כך למה? שמה האורחים יסתפקו בעוגות; שמה בכלל 'טבעוניים' המה וסולדים מבושר?!

ברם, כולנו יודעים כי בהכנסת-אורחים יש הרבה אי-נעימות. אתה יכול לשאול את האורח אם הוא ירצה קפה מהביל של 'סטרט צ'ויס' וכמה כפיות סוכר הוא שם בקפה - והוא מיד ניד בראש לשלילה. כאומר: "לא צריך. אינני מעוניין. אל תטרח". אבל בסתר-הלב, הוא רוצה גם רוצה. רק, מה לעשות, לא נעים לו.

לכן, אברהם אבינו איננו נכנס לשיח עם האורחים. הוא לא שואל - הוא פשוט נותן! והאורח יבחר את שיבתו.

זוהי הכנסת-האורחים המעולה והנהדרת.

2.

ובדרך אחרת, אולי יסודית יותר. אבל טרם לכן נקדים בתהייה נוספת.

אברהם אבינו מודע שערביים לפניו. כך נראה ברורות.

הפנקסו של החנך

דילחות הינוכיות אקטואליות

משפחה של חסד

איך נחנך את ילדינו לחסד,
ללא אומר ודברים? << לקח
מקורי מופלא הפרשת הכנסת
-אורחים של אברהם אבינו

פ.א.

... וְאֵל הַבָּקָר רֵץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן בָּקָר רֶךְ
וְטוֹב, וַיִּתֵּן אֶל הַנַּעַר וַיְמַהַר לְעֲשׂוֹת אֹתוֹ
(בראשית יח, ז)

נחלקו מפרשי הפשט בביאור הסיומת של
הכתוב "וימהר לעשות אותו". האם
הדברים מוסבים על אברהם אבינו,
שלמעשה פקד על בנו לתקן את ה"בשר רך
וטוב" לאכילה ואף הוסיף וביקש מבנו כי
יעשה את המלאכה בזריזות למען
האורחים המחכים (בדיוק כפי שהוא נהג
כל העת איתם).

אולם יש פירוש אחר שמאיר את עולם
ה"לחנכו במצוות" באור-יקרות: לפי
הפירוש הזה, אברהם הסתפק בבקשה מבנו
כי ישחט ויתבל את הבשר לאורחים, וכי
ה"וימהר לעשות אותו" מוסב בכלל על
שמעאל עצמו.

הוא, מתברר, השכיל להבין זאת לבד. בלי
כל אומר ודברים של האבא. מילה לא. הוא
פשוט רואה את כל מהלך ההתנהגות של
אביו עם האורחים - הוא רואה את אביו
הישיש אץ-רץ, כמו היה נער צעיר (בחינת
"מטבע של אברהם אבינו, בחור ובתולה
בצד אחד", המסמלים את הרוח הצעירה
והתסיסות) במלוא החדווה כדי לשרת את
האורחים ולא שוקט על שמריו כשהוא
מרעיף עליהם כל העת מעדינים מכל
המינים והסוגים, ואזי - באופן ספונטני -

"מציץ ונפגע". אף הוא נוהג כן. עושה הכל בזריזות
ויעילות, כדי שהאורחים לא יחכו אף לרגע.

הנה המחשה חיה ל"דוגמא האישית", אולי
הראשונה בהיסטוריה היהודית, שמחוללת
נפלאות.

תלמודא

חושג תלמודי אחד

חידושו המופלא של החבי"ט מוכיח כדעת החזון-איש

בשבוע שעבר הבאנו את דברי הגודע ביהודה (אבן העזר קמא סימן
ע"ז) שנקט כי איסור סחורה בפירות שביעית לא חל על הקונה, אשר
עושה זאת לצורכי אכילה והרי זה בגדר 'לאכלה', שזהו למעשה ייעוד
הפירות. אולם השבוע מצאתי בשו"ת 'ישועת משה' חלק א' סימן ה' (
שהביא בשם מרן החזון איש כי בוודאי שהלוקח בכלל האיסור, משום
שהאיסור נאמר בדרך חיוב - 'לאכלה' - וכל דבר שהוא לא אכילה,
הוא בכלל האיסור ואף הקונה בכלל.

ויש להביא ראיה ניצחת שגם הגאון המבי"ט נוקט כך. הדנה נודעת
בשערי בית מדרש המחלקות באשר ליבול נכרי שביעית האם יש
בה קדושת שביעית. דעת המבי"ט (שו"ת חלק א' סימן של"ו),
המחודשת בעינינו, שהגם שיש קדושת שביעית בפירות הנכרי, מכל
מקום אין הם אסורים בסחורה. והשתית דבריו על דברי הגמרא
בברכות לגבי חיוב מעשרות בפירות שנקנו מן הנכרי, משום שהמוכר
הנכרי העביר כביכול את הזכויות הממוניות שבחפץ לקונה, לרבות אי
חיוב מעשרות לכהן. (והג"ח, כנודע, הרחיב בגדר זה שמדובר בפטור
בחפצא של הפירות ולכן גם כשקונה אותם ישראל - הפטור לא
פקע!).

ואם ננקוט שבקונה לא חל איסור סחורה, אין כאן כל שיח מעיקרא,
שהרי אף אם היה מדובר במוכר יהודי (!) הקונה לא היה עובר באיסור
סחורה, ומכך שחידש שבקונה מעכו"ם אין איסור זה - רואים אנו
ברורות כי סבור הוא שבאיסור סחורה נכלל גם הקונה ולא רק המוכר
ובמוכר נכרי התחדש שאין איסור לקנות ממנו.

ונראה להטעים יותר דברי המבי"ט, שסבור כדברי המאירי (סוכה לט,
א) שהבאנו בשבוע שעבר, לדבריו הקונה מסייע ממש למוכר
באיסור. וביאור הדבר הוא שהתורה לא אסרה "מכירה" (שכן רק
ראינו שבצורות מסוימות כן התירו - ורבו הדעות בזה). התורה כן
אסרה "סחורה"! היינו, שמסחר בעצם צורתו הוא מעשה משותף של
מוכר-קונה וכן הלאה, שהרי אדם לא סוחר עם עצמו. ממילא ברור
שלא ייתכן שהקונה מגוי - שלמעשה איננו מחויב דיני שביעית
וכדומה - יתחייב כן בקדושת שביעית על הפירות. כי המעשה
המשותף כאן פגום, שכן אין זה צורת מסחר - יש כאן קונה בלי
מוכר.. (מהבחינה הדינית). וזהו עומק דברי המבי"ט לפי הגמרא
בבכורות שצריך שגם המוכר יהיה בכלל דיני שביעית.

ומטעם זה מובן גם מדוע הקונה בהכרח בכלל האיסור (בשונה אם
הוא נכרי) כי מדובר במעשה שהוא - מטבעו - משותף וצורת
המסחר מחייבת את שניהם. (ונגענו בזה בשבוע שעבר, שהוא בדומה
לברכת כהנים שיש מצווה על המתברך לדעת ה'חרדים' משום שהנו
חלק אינטגרלי מהמצווה ובלעדיו - איננה). ואין כאן "הלעיטהו
לרשע וימות", שכן כאן הקונה נוטל חלק ממש באיסור.

חינוך - מתברר - זה לא בהכרח שורת פקודות.
חינוך זה לא משטר. לעיתים החינוך הטוב ביותר
הוא השתיקה. האבא עושה את שלו לבד, והבן,
שלו חיישנים דקים ועדינים לזהות מה
אבא מרגיש, יודע לבד מה הוא נדרש
לעשות. מעצמו. כי גם הוא רוצה
להיות "כמו אבא".

הוא רואה את אבא שלו מלא חדווה
ולחט כשאורחים מגיעים, הוא רואה
איך שהוא רץ לבקר, אז גם הוא נסחף.
אבא לא צריך לומר מילה. הבן רואה
ומרגיש.

נכון, עם יד על הלב זה באמת קשה
שלא "לחנך". זוהי נטייתו הכמעט-
טבעית של האבא. אבל השתיקה - כך
לימדונו - היא היפה שבקולות.

בדיוק בשבוע שעבר, בשעה של
התבודדות שקטה, ניסיתי לעמוד על
סוד האהבה הגדולה של ראש-הישיבה
הבלתי-נשכח הגר"צ פינקל זצ"ל לבני
ישיבתנו הקדושה - ישיבת מיר.

הרי בשל מחלתו הקשה, שפתיו היו
רוטטות, בקושי הצליח להגות את
מילותיו. (ה'שיעורים-כלליים' שלו
בבית המדרש 'פרידמן' על הסוגיות
במסכת קידושין נמסרו בקושי רב,
מתוך מאמץ עילאי של "ממית עצמו
עליה" כפשוטו, מילה אחר מילה).

אבל בעיקר היה זה הלב. הרגשנו את
האהבה שלו אלינו, ו"כמים הפנים
לפנים".. לא היה זה דווקא הדיבור שלו
אלינו ש"מיר זו משפחה" (כפי שאמר
בחנוכה האחרון לחייו); הייתה זו
התחושה. הרגשנו שכך הוא מרגיש.
מילים - לפעמים - זו דרך הבעה
נמוכה יותר. מוגבלת יותר.

לאהבה גדולה - אין מילים.

זה גם הסוד העמוק של ה'דוגמא
אישית'. כשהבן לא צריך את המילים
שלי. הוא מרגיש - היטב מרגיש - מה
אני מרגיש.

ואל דאגה, אנחנו מבינים האחד את
השני.

אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת

מעשים ולקחם בצידם:

הגלידה נמסה, והבחור החל לבכות

פתיתים של טהרה - תורה עם חסד << מקבץ של עובדות עלומות ובלתי-מוכרות על רועי ישראל זי"ע

שח כ"ק מרן האדמו"ר ממונקאטש שליט"א:

בעת מלחמת העולם השנייה עסק דודי האדמו"ר רבי אהרון מסטאלין-ווארשא זצ"ל הי"ד בהצלת יהודים, בדרכים מדרכים שונות, ולא חסך בזה כל מאמץ.

יום אחד הופיעה לפניו אישה אומללה וקשת-רוח שבעלה נתפס רח"ל ע"י הגרמנים עד שהפך לאחד מראשי היודנארט - מועצה קהילתית בשירות הנאצים ימ"ש - ותשפוך לפניו תחינתה ובקשתה שיבוא לעזרתה.

דודי קיבל פניה כשהיה עוד קודם התפילה והוא עמד אז בחצר ביתו (חצר משותפת למספר דיירים, בהם הוא), והייתה טליתו על כתפיו שעה ארוכה, בשומעו את זעקות-השבר של האישה, אף שידע שאין לאל ידו להושיעה כלל וכלל.

הרבנית קראה לו שוב ושוב שלמען ה' ייכנס פנימה לבית, ובל יסתכן שיראו אותו מדבר עם האישה הזאת, כי הייתה סכנה עצומה בדבר מפני הרואים.

לבסוף עלה לביתו. ותאמר לו זוגתו הרבנית: הרי אתה יודע שאי-אפשר שתציל את האישה הזו מפני מעמדו ומה לך להאריך בדיבורים עם האישה האומללה הזאת, ועוד בחוץ בשער בת-רבים, מעשה מסוכן ביותר.

השיב דודי ואמר:

"הרי בימים טרופים אלו לא נשאר לנו כלום. וגם לעבוד את ה' או ללמוד תורה ואף להתפלל בדעה צלולה אי-אפשר; הרי נשאר לנו רק דבר אחד - לעשות

חסד עם הזולת. ואף שידעתי שאינני יכול להציל את בעלה, אבל לפחות דבר אחד אני כן יכול לעשות עבורה - לתת לה מזמני ולשמוע את נאקתה ולדבר על ליבה. וגם את זה את רוצה ליטול ממני?!"

(מקור: קובץ תורני 'בית אהרון וישראל' - חשוון תשפ"ב, עמוד ק"ס)

***

והנה סיפור מרגש ומפעים כאחד (ספר 'דרכו' לתולדות רועי ישראל, עמודים 52-53):

ביום מן הימים פגש ראש ישיבת 'תורה אור' הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצוק"ל בבחור שהולך לחנות גלידה הסמוכה לישיבה בעיצומו של שיעור. כמובן שהדבר לא הסב לו נחת-רוח, בלשון המעטה.

משחזר הבחור, פנה אליו והחל לדבר איתו דקות ארוכות בלימוד (בתוספות הראשון במסכת 'בבא בתרא'), ליבן ופלפל אתו בעומקה של סוגיה, ובינתיים - הגלידה הולכת ונמסה, הולכת ונמסה..

את המסר הבחור הבין. היטב הבין.

עם זאת, מיד לאחר מכן פנה למקורבו בבקשה כי יילך לחנות המדוברת וירכוש לבחור אותו סוג גלידה שרכש טרם לכן.

משהגיע הלה לחדרו של הבחור כדי להגיש לו את הגלידה, פרץ הבחור בבכי מר.. כנראה היה נבוך ובעיקר כאוב אחרי מה שחווה טרם לכן.

ראש-הישיבה הישיש ששמע מכך, הזדרז להגיע לחדרו, חיבק ונישק את הבחור וביקש ממנו 'סליחה' - -

לתשומת-ליבכם! מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את הגיליון

למייל ללא תמורה בשליחת דוא"ל לכתובת: abyisrael@gmail.com

מלווה הלכה

אקטואליה מזווית יהודית

יום בשורה לרוכשי רב-המכר 'דרכו':

מדוע הצעתו של יוזף להכניס אדם לכלוב בגן-החיות לא התקבלה?

מהיום, יש מה לומר בשולחן השבת! כ-300 עמודים של כתיבה משובחת ומאמרים מקוריים שיביאו לכם 'עונג שבת' מבית הספר החדש והמסקרן 'פרשת דרכים' - האח התאום של הספר המבוקש והפופולארי 'דרכו'

רב-המכר החינוכי 'דרכו' - אין זה סוד גם בעיר הסוד - הפך לסיפור הצלחה בס"ד ולספר המבוקש ביותר בצפת - עירו הולדתו. גם מנקודות-המכירה השונות בערים השונות, הוא "נחטף" והפך ל"להיט". מאות רבות של משפחות, בהם מחנכים, הורים, מורים ועוסקים ב'קירוב' - כבר רכשו את הספר.

ועכשיו, בשורה חדשה: לספר האהוב 'דרכו' נולד תאום! תכירו את הספר 'פרשת דרכים' - מקולמוסו הנובע והנוגע-ללב של הסופר הצפתי הרב אברהם ישראל פרידמן. הספר נולד מתוך שעות ליל-שבת מלאות ערגה וכיסופין, שעות שהלב נמס מאהבה לבורא. מתוך כך, הספר אינו רק מכיל וורטים ופרפראות, אלא בעיקר ספר עם רעיונות שובי-לב, מלאי ארומה, שנכתבו מלב אל לב. רעיונות עם נשמה שיגרמו לכם עונג-שבת אמתי. אין כמו לשבת על הספה אחרי הצ'ילנט, לעיין בספר 'פרשת דרכים' ולגמוע רעיונות מלאי השראה, עם כתיבה איכותית, משובחת ומקורית.

בס"ד בשורה למאות רוכשי הספר 'דרכו' בצפת:

מהיום, יש מה לומר בשולחן שבת!

יְהִי אֹר: עם תחילת ספר בראשית, הסופר הצפתי הרב אברהם י. פרידמן מזמין אתכם למסע מלא עומק, לב והשראה על חיינו לאור הפרשה, בספר החדש 'פרשת דרכים'!

הספר החדש מלווה באזורים מושכי-עין מפרי מחולו של אמן האזור רפאל דרוק

מחיר השקה: 20 ₪ בלבד המהדורה מוגבלת!

עדיין ניתן להשיג את הספר 'דרכו'!

ניתן להשיג במכון 'בלבבי' - יהדות מלב אל לב' פלא': 05041 16867 (מתקבלות הזמנות מרוכזות)

כך תקבלו למשל מענה לשאלות: מדוע הצעתו המקורית של יוזף להקצות כלוב לאדם בגן-החיות - לא התקבלה לבסוף? מדוע כל-כך חשוב לקחת את הילדים הרבים ל'שמחת בית השואבה'?; איך הציל הבחור החסידי מנישואין עם נכרית רח"ל?; מה מניע אותנו - בזמנים מסוימים - לעסוק באובססיות בדשא של השכן ולדבר בו סרה?; ומה נעשה כדי לשמור ולהשאיר בבית-הכנסת לכל השנה כולה את יהודי 'עעילה', חובשי הכיפה הצהרונה?

את הספר מעטרים אזורים מושכי-עין מפרי מחולו של אמן האזור הנודע ר' רפאל דרוק.

במקביל, במכון 'בלבבי' המו"ל את הספרים, מעדכנים כי עדיין ניתן להשיג את הספר החינוכי 'דרכו' המבוקש והפופולארי, במהדורה המורחבת (בת כ-400 עמודים!) שעלותה 25 ₪ בלבד!

מחיר השקה: 20 ₪ בלבד. לפרטים ולהזמנות (ניתן לקיים הזמנות מרוכזות)

נר לכל אחד

טעימה קלה - ומענגת - מהספר החדש והמסקרן 'פרשת דרכים'

"תנו רבנן: נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ... ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו - ודין"

(גמרא שבת כא, ב)

ימי סכנה, בימים שבהם בולמוס תאווני רדוד מציף את העולם בדמויות שונות, אין זו השעה ההולמת להמציא לאותו עולם - אורה.

זה הזמן לעשות הכל כדי לגונן ולחבק דווקא את יושבי הבית פנימה. להאיר בסנוורים את הבית היהודי - ולהפכו לאי של קודש ונועם תורה ומצוות ושבת.

כי בימים של "שעת הסכנה", הבית עלול אף-הוא להתמוטט על יושביו. לאבד את החיות ולהתנתק. בעידן כזה, צריך לשמור חזק-חזק את הבית מואר כל-כך בצורה שה"אור" הנוצץ בחוץ ייראה כחושך לאח שלנו, בן גיל ההתבגרות ה"נדלק" מאור חיצוני מטעה. כמה שיש כאלו: הרבה מאוד. זה מתעתע נורא בימי הנערות, בהם הנער עסוק בסממנים החיצוניים שלו - "מעשה נערות".

היו ימים, בעיקר בימי השקת הגיליון שאתם אווזים בו כעת (עוד תחת הכותר "הגיוני הפרשה") שחשבתי שיש להקצות את כל - וממש את כל - המשאבים לקירוב יהודים בלתי-קרובים. אלו שלא גרים בחממה יהודית-אותנטית, ואת הרוח שלה הם שואבים אך ורק מהמסכים המרצדים. היכן לא שוטטתי בשעתו, כנער צעיר ותמים שרוצה להאיר את העולם.

היום, אני חושב קצת אחרת. בתש"פ זרועת הקוצים והדרדרים, קשה שלא להישיר מבט אל הבית פנימה. הדור המתעתע שלנו עלול לקרר גם את האמבטיה הלוהטת ב-95 מעלות צלזיוס.

בשעה שיש לא-מעט קרובים שפוזלים, זה הזמן להתעסק עם ה"רחוקים" שנראים חיצוניים - "קרובים". אלו שמרגישים מנותקים נפשית מכל הקדוש והיקר. שלא הצליחו עדיין למצוא את הכימיה, את ה"נר" שיאיר את נפשם הצמאה והמתגעגעת ליהוד. שרואים את הגמרא מבחוץ; את השבת מבחוץ. אז היום, בימים של "ערב שבת עם חשכה" החובה הראשונית - והקריטית ביותר - הינה: "נר איש וביתו". דווקא. די להניח על שולחן-הסלון את הנר, ולא לחלוק אותו עם עוברי-האורח שבחוץ. את המשאבים יש להשקיע בעיקר-בעיקר בבית פנימה.